ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

η γεύση της ερήμου

2η ΕΚΔΟΣΗ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

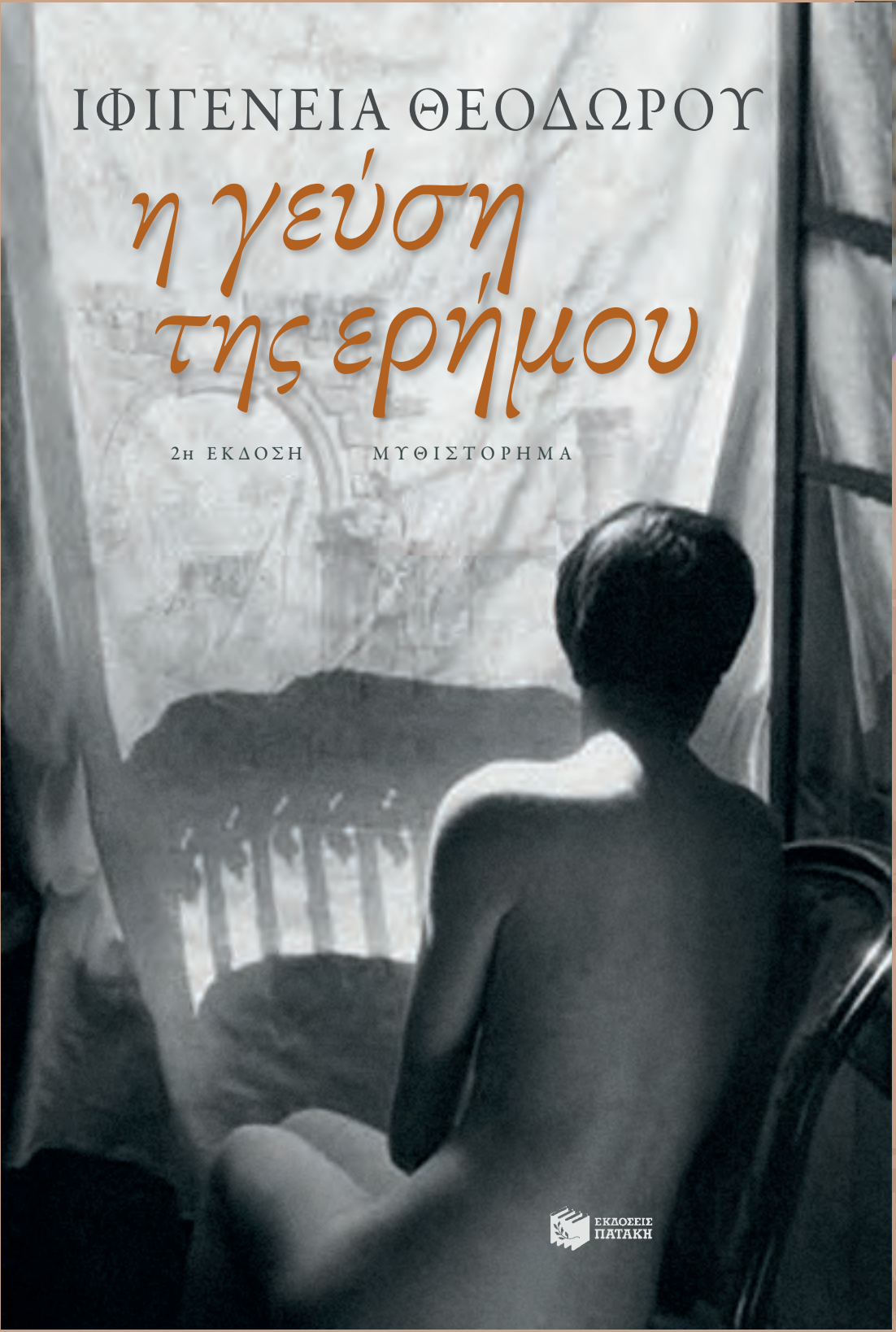

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ

Ιφιγενεια Θεοδωρου

Η Γευση της Ερημου

Μυθιστόρημα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ

Σ' αυτούς που έφυγαν...

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Τα αποσπάσματα από την αλληλογραφία της Τζέιν Ντίγκμπι προέρχονται από το βιβλίο-βιογραφία τής Mary S. Lovell, *The Biography of Jane Digby, a Scandalous Life*, Fourth Estate, Λονδίνο 2003, σε ελεύθερη μετάφραση από τη συγγραφέα.

Τζένη

ΠΡΙΝ ΑΝΟΙΞΕΙ ΑΚΟΜΑ ΤΑ ΜΑΤΙΑ, έρχεται στ' αυτιά της το ξένο άκουσμα. Μακρόσυρτη, βραχνή, όλο παράπονο η φωνή του μουεζίνη χαϊδεύεται πάνω στο μισάνοιχτο τζάμι, παραμερίζει την κουρτίνα και στρώνεται στα σεντόνια της. Ξύπνημα και νανούρισμα μαζί. Την τραβάει απ' τον πρωινό ύπνο και την ίδια στιγμή τη σπρώχνει να ξαναβρεί τον μίτο του ονείρου της. Κρατάει τα μάτια κλειστά κι αλλάζει θέση στο κρεβάτι νιώθοντας την ευχαρίστηση του κυριακάτικου πρωινού, μια απόλαυση που χρόνια τώρα είναι μόνο ανάμνηση. Έχει όμως ήδη χάσει την άκρη του τελευταίου ονείρου... Το κάλεσμα του μουεζίνη εισχωρεί πλέον στο δωμάτιο εξοστρακίζοντας αναμνήσεις και σπαράγματα ύπνου. Σκηνές από το περασμένο βράδυ και μια πικρή γεύση στο στόμα. Τεντώνει τα μέλη της κάτω απ' τα ζεστά σκεπάσματα. Ανοίγει τα μάτια. Αναγνωρίζει τα άτακτα πεταμένα ρούχα της σε μια καρέκλα και τη βαλίτσα της που χάσκει στο πάτωμα. Το μισάνοιχτο παράθυρο φέρνει στο δωμάτιο το θαμπό φως μιας μέρας αγέννητης ακόμα. Το παράπονο του μουεζίνη σταματά προς στιγμή. Τώρα το ρολόι δίπλα της ψιθυρίζει αδύναμα την ώρα. Τέσσερις και μισή το πρωί... Αλλάζει πλευρό κι αρπάζεται από το τελευταίο ξεδίπλωμα του ύπνου μες στο κεφάλι της. Με τους ύστατους λαρυγγισμούς του μουεζίνη, βυθίζεται πάλι στο όνειρο.

ΟΤΑΝ ΕΡΧΕΤΑΙ ΣΤΗ ΔΑΜΑΣΚΟ, η αργία της Παρασκευής τον διασκεδάζει και τον γεμίζει με το αίσθημα ότι παραβαίνει τους κανόνες χωρίς την απειλή της τιμωρίας. Η ανατροπή της εβδομαδιαίας συνέχειας μοιάζει με μαθητική σκανδαλιά. Την ώρα που στην Αθήνα τα γραφεία και οι δρόμοι σφύζουν από ζωή, εδώ όλα θυμίζουν κυριακάτικο πρωινό δίχως κανένα πρόγραμμα. Μια ατέρμονη ραθυμία συνοδεύει κάθε κίνηση. Στους δρόμους η κυκλοφορία των αυτοκινήτων είναι αραιή, η ανθρώπινη παρουσία διακριτική και το αεράκι λικνίζει τεμπέλικα τις κρατικές σημαίες, βρώμικες απ' τα καυσαέρια που ταλαιπωρούν αδιακρίτως κάθε σημείο της Δαμασκού όλες τις υπόλοιπες μέρες. Τις Παρασκευές ο ουρανός καθαρίζει από το γκρίζο ρούχο του, τα περιγράμματα των σπιτιών και το πράσινο της πόλης δείχνουν τα αληθινά τους χρώματα, το προεδρικό μέγαρο στην κορυφή του λόφου χάνει το βλοσυρό του ύφος και οι αδρές γραμμές του γίνονται συνώνυμο της δύναμης που εξασφαλίζει την ηρεμία στον τόπο. Μέχρι και το κάλεσμα του μουεζίνη από τα εκατό και πλέον τζαμιά της πόλης γεμίζει την ατμόσφαιρα με μια καθησυχαστική μελωδία: «Ένας είναι ο Θεός και ο Αλλάχ ο προφήτης του ...».

Ο Ρωμανός πίνει αργά τις τελευταίες γουλιές του καφέ του. Στο εστιατόριο του ξενοδοχείου αυτή την ώρα μόνο οι οικογένειες έχουν κατέβει για πρωινό. Οι επιχειρηματίες σήμερα απολαμβάνουν τον ύπνο τους χωρίς υποχρεώσεις

και ραντεβού, όσο για τους τουρίστες έχουν ήδη τελειώσει βιαστικά τον καφέ τους και βρίσκονται καθ' οδόν προς τους ιστορικούς προορισμούς τους. Η Συρία στους παγκόσμιους τουριστικούς οδηγούς χαρακτηρίζεται ως η γη που όσο την ξεφλουδίζεις, τόσα περισσότερα βρίσκεις κάτω απ' αυτή. Είναι ο τόπος όπου αναμίχθηκαν πολιτισμοί και θρησκείες, συγκρούστηκαν θεοί, βασιλιάδες και ληστές κι άφησαν τα ίχνη τους καραβάνια εμπόρων, σπαθιά σταυροφόρων και μελάνι περιηγητών. Ένα μωσαϊκό ιστορίας και θρύλων. Μ' αυτούς τους θρύλους μεγάλωσε ο Ρωμανός. Παιδί μικτού γάμου, από πατέρα Έλληνα και μητέρα Σύρια – αμάλγαμα στέρεο. Ο πατέρας του, καθηγητής της μέσης εκπαίδευσης, άφησε τις μαθητικές τάξεις και ασχολήθηκε μ' αυτό που πάντα ήταν το πάθος του: τα ταξίδια. Όταν γνώρισε τη νεαρή Νάντια Μπαχλάθι, αμέσως βρήκε στην πατρίδα της τον προορισμό που του άνοιξε τον δρόμο για την επαγγελματική του μετεξέλιξη. Άρχισε να οργανώνει ταξίδια στη Μέση Ανατολή. Οι φιλολογικές του καταβολές, οι γνωριμίες της Νάντιας στην ευρύτερη περιοχή, καθώς και η μητρική της γλώσσα, τους βοήθησαν και γρήγορα το γραφείο τους απέκτησε ειδικότητα στη Μέση Ανατολή. Έτσι η Νάντια ποτέ δεν βρέθηκε αποκομμένη απ' τη χώρα της και ο εφευρετικός της νους δεν σταμάτησε να γεννάει κίνητρα και ιδέες για τουρισμό από τη μια πατρίδα στην άλλη. Θεωρούσε πάντα ότι είχε δύο πατρίδες.

Η Νάντια ήταν κόρη Σύριου διπλωμάτη κι είχε έρθει στην Αθήνα με την οικογένειά της στη δεκαετία του '50, όταν ο πατέρας της διορίστηκε πρέσβης στην Ελλάδα. Μικρό κορίτσι πήγε στο γαλλικό σχολείο των Καλογραιών, το οποίο στεγαζόταν τότε σε κτήριο στην οδό Χαριλάου Τρικούπη. Μαζί με τα δύο της αδέλφια, τον Σάμιρ και τον Ναντίμ, παρακολουθούσαν μαθήματα στο αυστηρό αυτό ίδρυμα

θηλέων, το Σαιν Ζοζέφ. Λόγω της Καθολικής τους θρησκείας, η διεύθυνση έκανε μια εξαίρεση για τα παιδιά του Σύριου διπλωμάτη. Είχαν οικογενειακές σχέσεις με μια αδελφή του τάγματος, από τη Δαμασκό, η οποία μεσολάβησε κι έτσι το σχολείο δέχτηκε μαζί με την κόρη και τα δύο ανήλικα αγόρια στις τάξεις του δημοτικού. Κάθε πρωί το αυτοκίνητο της πρεσβείας άφηνε μπροστά στην πόρτα του σχολείου τα τρία αδέλφια, όπου τα παραλάμβανε η αραβόφωνη αδελφή Ζοζεφίν, κι έτσι στην αρχή τα παιδιά δεν ένιωσαν ξένα στο καινούργιο περιβάλλον.

Η Νάντια, με την έμφυτη χάρη που είχε όταν μιλούσε, διηγούνταν συχνά στα παιδιά της ιστορίες για τη ζωή της στην Ελλάδα. Για το μεγάλο σπίτι στο Ψυχικό, τα μπάνια στο Φάληρο, για τις αδελφές που τη φρόντιζαν τρυφερά όταν πρωτάρχισε να φτερουγίζει στην αυλή του σχολείου, αλλά κι αργότερα, όταν παρέμεινε εσώκλειστη στο Σαιν Ζοζέφ μέχρι να τελειώσει το επτατάξιο γυμνάσιο. Πριν από τα τέλη της δεκαετίας του ’50, ο πατέρας της μετατέθηκε στη Ρουμανία. Ο μεγάλος της αδελφός ήταν ήδη δώδεκα χρονών, οπότε τα δύο αγόρια δεν μπορούσαν πλέον να παραμείνουν σ’ ένα ίδρυμα θηλέων. Έτσι μπήκαν εσώκλειστα σ’ ένα γαλλόφωνο σχολείο της Βηρυτού, ενώ η Νάντια έμεινε στην Αθήνα. Παράλληλα με τα γαλλικά μιλούσε πια ελληνικά, παρακολουθούσε τα ελληνικά μαθήματα του σχολείου της, είχε Ελληνίδες φιλενάδες και μοίραζε τις διακοπές και τα καλοκαίρια της ανάμεσα στη Συρία και στην Ελλάδα. Όλα αυτά τα χρόνια έμαθε όχι μόνο να μιλάει, αλλά και να σκέφτεται σε τρεις γλώσσες, γνωρίζοντας σιγά σιγά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε τόπου όπου ζούσε. Με μια ωριμότητα σπάνια για την ηλικία της υιοθετούσε αυτά που της ταίριαζαν περισσότερο, με βασικό γνώμονα το γεγονός ότι ζούσε μόνη, απομακρυσμένη από τους γονείς και τ’ αδέλφια

της. Παρέμενε παιδί συνεσταλμένο και προσεκτικό, αποτέλεσμα της Καθολικής του αγωγής, αν και κατά βάθος έτοιμο πάντα να εκδηλώσει τα αισθήματά του, κάτι που οφειλόταν όχι μόνο στα ανατολίτικα γονίδιά του, αλλά και στην ιδιοσυγκρασία που απέκτησε μεγαλώνοντας κοντά στις Ελληνίδες συμμαθήτριες. Όταν τελείωσε το γυμνάσιο, δεν δυσκολεύτηκε καθόλου να αποφασίσει. Έμεινε να σπουδάσει στην Αθήνα. Όλα τ' άλλα ήρθαν μόνα τους.

Ο Ρωμανός ζητάει ακόμα έναν καφέ. Παρατηρεί γύρω τούς πελάτες του ξενοδοχείου που απολαμβάνουν ήσυχα το πρωινό τους. Ξένοι οι περισσότεροι, δεν λείπουν βέβαια και οι ντόπιοι περαστικοί απ' την πρωτεύουσα. Εκείνος ξέρει να τους ξεχωρίζει απ' τους υπόλοιπους Μεσανατολίτες, τους Άραβες από τα Εμιράτα ή τους Λιβανέζους. Ευτραφείς άντρες με κοντομάνικα πουκάμισα, σκουρόχρωμες γυναίκες με έντονα χαρακτηριστικά, κάποιοι με λευκές κελεμπίες και σαντάλια στα γυμνά τους πόδια. Εντυπωσιάζεται απ' τα μαντίλια που καλύπτουν τα γυναικεία κεφάλια. Παλαιότερα συναντούσε κανείς μόνο γυναίκες από τα Εμιράτα ή από το Ιράν με σκεπασμένα τα μαλλιά. Τώρα όλο και περισσότερο βλέπει στους δρόμους και σε κάθε γειτονιά της Δαμασκού τα νέα κορίτσια με λευκά μαντίλια, περίτεχνα δεμένα, τεντωμένα με επιμέλεια στο μέτωπο αφήνοντας ελεύθερο το πρόσωπο. Πρόσωπα δροσερά, όλο χαμόγελα, με μακιγιάζ στα αμυγδαλωτά τους μάτια και γυαλιστερά χρώματα στο στόμα. Κορμιά λαχταριστά, σφιχτά πιεσμένα απ' τις ραφές των τζιν κι άλλα που λικνίζονται μέσα σε μακριά πανωφόρια. Νέες γυναίκες στα υπαίθρια καφενεία που κρύβουν κάτω απ' τη μαντίλα μαλλιά και σκέψεις, πίσω από τα μαύρα γυαλιά τα μάτια τους, αλλά αφήνουν με ηδυπάθεια από τ' αστραφτερά τους χείλη τον καπνό του ναργιλέ τους. Ο Ρωμανός, πατώντας στέρεα στους δύο πολιτι-

σμούς των γονιών του, μπορεί και εξηγεί το φαινόμενο. Η ραγδαία εξέλιξη δεν του προκαλεί απορία, μόνο εντύπωση. Έτσι κι αλλιώς πάντα παρατηρούσε με ενδιαφέρον και συνέκρινε τι γινόταν στις δυο του πατρίδες. «Περνάς ανάμεσα από δύο κήπους», του έλεγε η μητέρα του, «κοιτάζεις και μυρίζεις και τους δύο, κόβεις λουλούδια και καρπούς απ' όποιον θέλεις, ξεκουράζεσαι εκεί που λαχταράς. Είσαι εδώ κι εκεί. Κρατάς τα κλειδιά τους, είναι δικοί σου...»

Η Νάντια φρόντισε με επιμέλεια την ανατροφή του γιου της. Ο βενιαμίν της οικογένειας ήρθε κάπως αργά στη ζωή της ύστερα από προσπάθειες και αγωνίες. Μεγαλωμένη με τις αρχές μιας μεσανατολίτικης κοινωνίας, η απόκτηση του αγοριού ήταν το στολίδι στο σπίτι της. Πρωταρχικό της μέλημα έγινε να του μάθει τη μητρική της γλώσσα. Δεν σταμάτησε να του μιλάει αραβικά απ' τη στιγμή που άνοιξε τα κατάμαυρα μάτια του και τ' ακούμπησε πάνω στα δικά της. Για έναν χρόνο δεν τον ξεκόλλησε απ' το στήθος της και νανούριζε τον μικρό της σεΐχη, όπως γλυκά τον αποκαλούσε, με μελωδίες αραβικές που είχε ακούσει κι εκείνη απ' τη μάνα της. Η οικογένειά της είχε βαθιές ρίζες Βεδουίνων από τη μια πλευρά και Χριστιανών από την άλλη. Στη γη της αρχαίας Έμεσας, η οποία μετονομάστηκε αργότερα σε Χομς, οι ρίζες αυτές μπλέχτηκαν, έγιναν κουβάρι κι άφησαν πάνω στα κύτταρά της μνήμες από φωτιές στην έρημο και σταυροπροσκυνήματα στην εκκλησιά της Αγίας Ζώνης. Η Νάντια ήταν περήφανη που γεννήθηκε Σύρια, γιατί πίστευε ότι ο τόπος αυτός κράτησε για αιώνες ζωντανή την πίστη του, παρά την αραβική επέλαση και τη χρόνια δουλεία κάτω από τον οθωμανικό ζυγό. Χριστιανοί όλων των ειδών διατηρούσαν τις εκκλησιές και τα έθιμά τους απολαμβάνοντας μια ανεξιθρησκία που την είχαν κερδίσει ως αντιρρησίες της περιφέρειας. Γιατί πού αλλού άνθισε ο χριστιανισμός ως

καινούργια πίστη; Στην άκρη της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, στην Ιουδαία και στην Παλαιστίνη. Και πού γεννήθηκαν οι αιρέσεις οι οποίες συντάραξαν το Βυζάντιο; Στο περιθώριο, εκεί που οι στρατιές των Περσών χτυπιόνταν πάνω στα κάστρα της Χαλεμπιγιέ και της Σεργιούπολης. Οι Σύριες πριγκίπισσες της Χομς στόλισαν τη δυναστεία των Σεβήρων στα παλάτια της Ρώμης, ενώ η επαναστάτρια βασίλισσα Ζηνοβία έσυρε τις ρωμαϊκές λεγεώνες μέχρι την όαση της Παλμύρας και η άμμος από τη συριακή στέπα ανακατεύτηκε με τη σκόνη που σήκωσαν στο πέρασμά τους οι Λατίνοι σταυροφόροι πηγαίνοντας στην Ιερουσαλήμ.

Το πέρασμα των Λατίνων ήταν καθοριστικό για τους προγόνους της Νάντιας. Η οικογένεια του πατέρα της, με καταγωγή από τις πεδιάδες της Κεντρικής Ιταλίας, ζυμώθηκε με την αλμύρα των ακτών του Λιβάνου και το νερό του ποταμού Μπαραντά που πότιζε τους κήπους της Δαμασκού. Η Δαμασκός δεν απείχε από τη Χομς παρά μόνο μια μέρα δρόμο. Ο γάμος στέριωσε και το στριφογύρισμα όλων αυτών των δρόμων κατέληξε σ' ένα σπιτικό όπου η Νάντια και τα δυο της αδέλφια έμαθαν να κάνουν Καθολικά τον σταυρό τους και να μιλούν ανάκατα αραβικά και γαλλικά, μέχρι που μπήκαν στο πλοίο και μέσω Αλεξάνδρειας έφτασαν στον Πειραιά κι από κει στην Αθήνα. Οι ιστορίες για τους προγόνους τους έθρεψαν την περηφάνια των παιδιών του Σύριου διπλωμάτη και όταν η Νάντια παντρεύτηκε τον Πέτρο Καφαντάρη ασπάστηκε πάλι την Ορθοδοξία, όπως η μάνα και η γιαγιά της. Στη μνήμη της μητέρας της, ονομάτισε τον μονάκριβο γιο της με το όνομα ενός γνήσιου τέκνου της Χομς, του Ρωμανού του Μελωδού.

Ο Ρωμανός βγαίνει απ' το εστιατόριο έχοντας καρφωμένα στην πλάτη του βλέμματα απορίας. Το ευρωπαϊκό παρουσιαστικό του και το όνομά του δεν συνάδουν με τα τέλεια

αραβικά που μιλάει. Τον διασκεδάζει πάντα η έκπληξη που διαγράφεται στα μάτια των συνομιλητών του, είτε είναι πελάτες της οικογενειακής τους επιχείρησης, είτε συμπατριώτες του –κατά το ήμισυ βέβαια–, που με θαυμασμό αντιμετωπίζουν αυτόν τον ψηλόλιγνο νέο άντρα ο οποίος χειρίζεται τέλεια την αραβική γλώσσα. Στο λόμπι του ξενοδοχείου η κίνηση είναι αραιή. Το φως της ανοιξιάτικης μέρας παίζει πάνω στους κρυστάλλινους πολυελαίους και στους καθρέφτες της τεράστιας αίθουσας. Ο Ρωμανός ψάχνει ανάμεσα στους λιγοστούς ξένους τις πελάτισσές του, αφού αυτή τη φορά θα συνοδεύσει μια μικρή ομάδα γυναικών –μόλις τρία άτομα– απ' το Λονδίνο, που έρχονται στη Συρία αναζητώντας τα χνάρια μιας εκκεντρικής συμπατριώτισσάς τους, της Τζέιν Ντίγκμπι. Ειδική διαδρομή σχεδιασμένη στην εντέλεια από τη Νάντια. Η μητέρα του, ακόμα και σήμερα, δεν σταματάει να γεννάει ιδέες που προβάλλουν τον γενέθλιο τόπο της. Όμως οι ξεχωριστές φιλοξενούμενές του δεν έχουν κατέβει ακόμα. Η απουσία τους απ' το εστιατόριο δεν τον ανησυχεί καθώς πολλοί ταξιδιώτες προτιμούν να παίρνουν το πρωινό τους στο δωμάτιο. Δίνει προθεσμία στις πελάτισσές του. Τι είναι άλλωστε ο τουρισμός; Απόλαυση του ελεύθερου χρόνου. Κύρια αρχή του γραφείου τους είναι ο σεβασμός για τον ακριβοπληρωμένο αυτόν ελεύθερο χρόνο. Εξάλλου η μέρα προβλέπεται εξαιρετική. Πρώτη γνωριμία με τη Δαμασκό, χαλαρό πρόγραμμα με μια βόλτα στην πόλη κι επίσκεψη στο μουσείο, όπου οι πελάτισσες θα πάρουν μια δυνατή γεύση απ' όλα αυτά που θα δουν στο ταξίδι τους. Στις παραμελημένες του αίθουσες το μουσείο κρύβει θησαυρούς που έμεναν για αιώνες καλά κρατημένοι στη γη. Μετά, ξαφνικά στις αρχές του 20ού αιώνα, οι Ευρωπαίοι με σπουδή μετέτρεψαν την αρχαιολογική σκαπάνη σε απαραίτητο εργαλείο που συνόδευε τις αποσκευές τους και κα-

τέκλυσαν τη χώρα, η οποία μόλις αποτίναζε από πάνω της τα τετρακόσια χρόνια οθωμανικής σκλαβιάς. Τέσσερις αιώνες με τον Οθωμανό στον σβέρκο. «Όπως και η Ελλάδα...» Να κάτι ακόμα κοινό ανάμεσα στις δυο χώρες.

Ο Ρωμανός από μικρός μάθαινε να βρίσκει κοινά χαρακτηριστικά που θα έκαναν τις δυο πατρίδες να χαραχτούν πάνω του, ανεξίτηλο τατουάζ στο δέρμα του. Έψαχνε να δικαιολογήσει μέσα του τη συνύπαρξη των δύο πολιτισμών, όπως τα άλλα παιδιά ψάχνουν στο πρόσωπό τους τα εξωτερικά γνωρίσματα των γονιών τους. Εκείνος είχε πάρει απ' τον πατέρα του το φαρδύ μέτωπο, το ιδιαίτερο περίγραμμα των χειλιών του μαζί με το γοητευτικό χαμόγελο και το δυνατό κορμί. Στο ελληνικό σόι είχαν αναμιχθεί σε ίσες δόσεις οι ορεσίβιοι του Ολύμπου και οι Σαρακατσάνοι της Ηπείρου, που με τα κοπάδια τους ανεβοκατέβαιναν από τα χειμαδιά στις στάνες και στις φλέβες τους κυλούσε γάλα αντί για αίμα. «Βεδουίνοι των ορέων». Έτσι απλά παρομοίαζε ο Ρωμανός τους Ηπειρώτες βοσκούς με τους Βεδουίνους της ερήμου, εξισώνοντας στο μυαλό του τις οικογενειακές του καταβολές. Από τη μητέρα του κράτησε τα κατάμαυρα μάτια και τα γυαλιστερά μαύρα της μαλλιά, που μέχρι και σήμερα πλαισίωναν, το ίδιο πυκνά, το πρόσωπο της εξηνταπεντάρας Νάντιας.

Εκεί γύρω στην ηλικία της μητέρας του φαίνεται ότι είναι και οι Αγγλίδες πελάτισσες που προσγειώθηκαν αργά χτες βράδυ στη Δαμασκό. Σύμφωνα με τις συνεννοήσεις που έγιναν στην Αθήνα, η συνάντηση στο λόμπι του ξενοδοχείου είχε προγραμματιστεί για τις έντεκα το πρωί χωρίς κάποια άλλη τηλεφωνική επαφή. Ο Ρωμανός είχε έρθει στη Δαμασκό δύο μέρες νωρίτερα για τις τελευταίες λεπτομέρειες, αλλά κατά βάθος για να βρεθεί και πάλι στον τόπο που αγαπούσε, που του έλειπε όσο καιρό ήταν μακριά του. Εδώ ένιωθε

όμορφα κι άβολα συγχρόνως, λες κι έτρεχε με διαφορετικές ταχύτητες και χρειαζόταν πίστωση χρόνου για να συγχρονιστεί, να ταιριάξει τον βηματισμό του με τον ρυθμό της άλλης πατρίδας.

Ρίχνει ακόμα μια ματιά γύρω του, μήπως και διακρίνει τις τρεις μεσήλικες κυρίες, και μετά ακόμα μία στο ρολόι του. Έχουν περάσει μόλις πέντε λεπτά από τη συμφωνημένη ώρα, παρ' όλα αυτά κατευθύνεται προς τη ρεσεψιόν. Η αντίδραση της υπαλλήλου τον βάζει σε υποψίες.

— Έχω ένα μήνυμα για σας, κύριε Καφαντάρη. Το άφησα και στον τηλεφωνητή του δωματίου σας, του λέει με επαγγελματική ευσυνειδησία.

— Δηλαδή; ρωτάει ο Ρωμανός αδιαφορώντας για τον φάκελο που του δίνει, ενώ ψάχνει στην τσέπη του το κινητό τηλέφωνο.

— Έγιναν κάποιες αλλαγές. Οι πελάτες δεν ήρθαν χτες βράδυ... κομπιάζει τώρα η υπάλληλος. Δηλαδή, ήρθε μόνο μια κυρία. Στην ουσία, μια άλλη κυρία. Διαφορετικό όνομα απ' αυτό της κράτησης...

— Δεν με ειδοποιήσατε όμως χτες... της απαντάει ανήσυχος, ξέροντας πια πως το καλοστημένο πρόγραμμά του αρχίζει να ανατρέπεται.

— Η κυρία Ράλλη έφτασε πολύ αργά χτες το βράδυ, με καθυστέρηση, και δεν θέλησε να σας ανησυχήσει. Μας είπε ότι θα τα κανόνιζε όλα μαζί σας σήμερα.

— Η κυρία Ράλλη; αναρωτιέται όλο απορία ο Ρωμανός.

Ένα ελληνικό όνομα; Είχε αποστηθίσει τα βρετανικά ονόματα των πελατισσών και στην τσέπη του κρατούσε σημειωμένα τα κινητά τους τηλέφωνα. Το όνομα που του ανέφερε η υπάλληλος του θύμισε έναν γνωστό ηθοποιό του παλιού ελληνικού κινηματογράφου, ο οποίος μεσουρανούσε στις κυριακάτικες ταινίες της τηλεόρασης την εποχή της δικής

του εφηβείας. Τι σχέση μπορεί να έχει μια Ελληνίδα με τη διαδρομή της Αγγλίδας Τζέιν Ντίγκμπι στη Συρία; Δεν προλαβαίνει να πληκτρολογήσει στο κινητό του τον αριθμό του γραφείου στην Αθήνα και η υπάλληλος του λέει συγκαταβατικά:

— Η κυρία Ράλλη σας περιμένει στις έντεκα και μισή στο μπαρ «Ελ Παραντάιζ», στο βάθος δεξιά.

Ο Ρωμανός ξέρει να διατηρεί την ψυχραιμία του. Απομακρύνεται ευχαριστώντας τη μ' ένα χαμόγελο και χωρίς βιασύνη κατευθύνεται στο μπαρ του ξενοδοχείου.

Η ΚΑΛΗ ΜΕΡΑ απ' το πρωί φαίνεται. Έτσι λένε. Εκείνη ξυπνάει όλο απόγνωση. Το φως έχει εισβάλει ήδη στο δωμάτιο, φως δυνατό που πονάει τα μάτια. Κουλουριάζεται στο κρεβάτι μ' ένα αίσθημα αδυναμίας και ματαιότητας. Ύστερα ψάχνει τριγύρω σημάδια που θα τη φέρουν στην πραγματικότητα, την πραγματικότητα που αποφεύγει να δεχτεί. Προς στιγμή δεν αναγνωρίζει τίποτα στο δωμάτιο. Η θύμηση της γυμνής πλάτης του Στράτου και το ρίγος απ' το χάδι του της προκαλούν έναν δυνατό πόνο στο στομάχι. Φλας που άστραψε στο μυαλό της η απουσία του. Την πιάνει πάλι εκείνο το παράπονο. Ένας καθρέφτης απέναντι απ' το κρεβάτι ζωγραφίζει το είδωλό της και της καταφέρνει το τελειωτικό χτύπημα. Κι ακόμα δεν άρχισε η μέρα... Την κατακλύζει απέραντη λύπηση γι' αυτήν που αντικρίζει απέναντι – μια απελπισμένη γυναίκα, παρατημένη, αξιολύπητη. Δεν συγκρατεί τα δάκρυα. Γιατί να το κάνει; Ποιος βρίσκεται πλάι της να την παρηγορήσει ή να της μιλήσει αυστηρά, να την ταρακουνήσει ή να της ζητήσει να συνέλθει; Μήπως είναι η πρώτη ή η τελευταία γυναίκα που αναλώθηκε για έναν άντρα; Κανόνας πια οι απογοητευμένες, γιατί εκείνη να αποτελέσει εξαίρεση; Με κόπο σηκώνεται και ψάχνει στην τσάντα της τα χάπια που της έδωσε ο γιατρός. «Η απόρριψη που βιώνετε είναι κάτι το φυσιολογικό, χρειάζεται χρόνος για να ξεπεραστεί, θα γίνει όμως, να είστε βέβαιη!» Τι καθησυχαστικός που ακουγόταν και πόσο σίγουρος!

Και μέχρι τότε, ποιος θα πηγαίνει στο γραφείο, κύριε μαλάκα; Ποιος θα αντικρίζει πρωί πρωί τον άνθρωπο που μόλις πριν από λίγο καιρό την έσφιγγε στην αγκαλιά του και της ρουφούσε την ανάσα με τα φιλιά του; Πώς θα απευθύνει τον λόγο σ' εκείνον που τα βράδια καιγόταν απ' το πάθος της και τώρα την προσφωνεί με το επίθετό της;

«Το ρίσκο στον δεσμό με έναν παντρεμένο έχει σχέση με την ωριμότητα του ατόμου...» της είχε πει ο γιατρός. Ποιο δεσμό και ποια ωριμότητα; Σκατά! Καταπίνει το χάπι και ψάχνει τα τσιγάρα της. Με κόπο πηγαίνει στο παράθυρο ρουφώντας μύξες και καπνό μαζί. Ψηλά, βρίσκεται ψηλά. Το βλέμμα της ακουμπάει στα αραιά σύννεφα που καλύπτουν τον ουρανό κι ύστερα βουτάει χαμηλότερα. Πού βρίσκεται; Διακρίνει έναν μιναρέ και τις καμπύλες τρούλων που τον περιτριγυρίζουν. Η φωνή του μουεζίνη... Πότε τον άκουσε; «Γαμώτο!» λέει μέσα της κι όλα έρχονται μεμιάς στο μυαλό της. Ταξίδεψε τελευταία στιγμή. Για το πουθενά. Της ήταν αρκετό που θα έφευγε από την Αθήνα, τίποτ' άλλο. Ένιωθε πια ότι άγγιζε τα όριά της. Η μητέρα της την έσπρωξε σχεδόν στον έλεγχο των διαβατηρίων. «Πήγαινε, με μια επόμενη πτήση θα έρθω κι εγώ. Μην ακυρώσουμε τέτοιο ταξίδι. Η Έβελυν θα συνέλθει, ένα απλό κάταγμα είναι...»

Κάθεται στον φαρδύ καναπέ της σουίτας, ναι, πρόκειται για σουίτα στους τελευταίους ορόφους κάποιου ξενοδοχείου. Η μαμά της ξέρει να απολαμβάνει πια τη ζωή της. Θέλει χρόνο, είχε πει ο γιατρός. Πόσο καιρό χρειάστηκε η καημένη η μαμά της; Πρησμένα μάτια κι αϋπνίες. Κλάματα μαζί με γέλια. Καβγάδες κι αγκαλιάσματα. Ποιος έγραψε αυτό το έργο; «Έτσι είναι η ζωή, Τζενούλα μου. Αχ, αγάπη μου, μην κλαις. Θα έρχεται ο μπαμπάκας σου, θα δεις. Θα έρχεται...»

Καπνίζει μηχανικά μέχρι τέλος το τσιγάρο της κοιτάζο-

ντας αφηρημένα έξω απ' το παράθυρο. Νιώθει τη ζέστη που αντανακλά η τζαμαρία πάνω στο δέρμα της – άλλος καιρός εδώ. Η ανοιχτή βαλίτσα στο πάτωμα. Η καύτρα του τσιγάρου τής καίει τα δάχτυλα. Σηκώνει απ' τη βαλίτσα δυο μάλλινα πουλόβερ κι ένα τζιν παντελόνι, μάλλον θα χρειαστεί ελαφρότερα ρούχα. Πού θα τα βρει σε μιαν άγνωστη πόλη; Όλα τής φαίνονται σαν ένα βουνό που παρεμβάλλεται ανάμεσα στο παράθυρο και σ' εκείνη. Θεόρατο, απόκρημνο, αδιάβατο. Πώς θα το περάσει;

Τινάζεται απ' το κουδούνισμα του τηλεφώνου. Ακόμα περιμένει ν' ακούσει τη φωνή του: «Καλημέρα, Ευγενία μου...» Μάταια! Εδώ και μήνες ο Στράτος είχε κρατήσει με θρησκευτική προσήλωση την επιβεβλημένη επαγγελματική απόσταση. Καμιά παρασπονδία. Πού πήγαν οι καλημύχτες και τα βραδινά μηνύματα; Πώς χάθηκε η τρυφερότητα απ' τη φωνή του; Πώς εξαφανίστηκε απ' τη ζωή της; Το κουδούνισμα επιμένει. Για λίγο διστάζει, όμως το κόκκινο φωτάκι στη συσκευή του κομοδίνου τη βγάζει γρήγορα από το δίλημμα. Μια ουδέτερη φωνή την ειδοποιεί ότι είναι η ώρα να ξυπνήσει. Από ποιο κακό όνειρο; Τι δεν θα 'δινε να ήταν όλα αυτά ένα όνειρο. Ο καθρέφτης στέλνει πίσω μόνο τον κακό εαυτό της. Ξεχτένιστο, θαμπό κι άπλυτο. Θυμάται πως άφησε μήνυμα στη ρεσεψιόν για τον άνθρωπο που θα συναντούσε στη Δαμασκό, στις έντεκα και μισή. Θα ήθελε να κοιμηθεί και πάλι, όμως το χάπι έχει αρχίσει να ενεργεί κι ο ήλιος που λούζει το δωμάτιο την αποτρέπει να κουλουριαστεί κάτω απ' τα σκεπάσματα. Κορμιά λουσμένα στον ιδρώτα που τεντώνονται σε χρωματιστά σεντόνια, κορμιά που μυρίζουν έρωτα κι εξάντληση της τρυπούν το μυαλό. Ορμάει στο μπάνιο και ρίχνει νερό στο πρόσωπό της. Κάπως συνέρχεται. Πρέπει να θυμηθεί το όνομα αυτού του ξεναγού. Μαζί του θα πάει ν' αγοράσει κάτι ελαφρύ-

τερο – σίγουρα θα μιλάει τη γλώσσα της χώρας. Στη βαλίτσα της ανακαλύπτει ένα ντοσιέ του γραφείου που οργάνωσε το ταξίδι για τη μαμά της και τις φίλες της. Στο εξώφυλλο δυο κατάμαυρα άλογα καλπάζουν στην έρημο, με τους αναβάτες να γέρνουν μπροστά κυνηγώντας τον ήλιο που πάει να δύσει πίσω απ' τα ερείπια μιας αρχαίας πόλης. Αριστερά πάνω βρίσκει το όνομα του πρακτορείου. Κάτω, με γράμματα που φαίνονται να σχεδιάστηκαν στην άμμο της ερήμου, διαβάζει τον τίτλο του ταξιδιού: «Στα ίχνη της Jane Digby».

Από τη συγγραφέα του «Μελέκ θα πει άγγελος»

Το 1853 η εκκεντρική Αγγλίδα Τζέιν Ντίγκμπι, απογοητευμένη από θυελλώδεις έρωτες και τρία διαζύγια, τολμάει και ταξιδεύει μόνη στη Μέση Ανατολή καθ' οδόν προς την Παλμύρα, όπου «ανάμεσα στα χρυσορόδινα ερείπια ή κάτω από μια αστραφτερή πανσέληνο» ερωτεύεται τον σεΐχη Ελ Μέζραμπ, τον συνοδό-μεταφραστή της, μυείται στη νομαδική ζωή των Βεδουίνων και μένοντας μαζί του γίνεται το σύμβολο του αντικομφορμισμού στην εποχή της.

Πολλά χρόνια μετά, μια απρόσμενη συγκυρία φέρνει την Τζένη Ράλλη, κόρη διάσημου Έλληνα ηθοποιού, στη Συρία. Εγκαταλειμμένη από τον τελευταίο εραστή της και σε συνεχή σύγκρουση με τη μητέρα της, αναζητάει στην άγνωστη αυτή χώρα ένα αλλιώτικο ξεκίνημα. Στη Δαμασκό γνωρίζεται με τον γοητευτικό Ρωμανό Καφαντάρη, ο οποίος της αποκαλύπτει «σαν ταλαντούχος χρωστήρας τη σύγχρονη τοιχογραφία της χώρας, της ξετυλίγει το υφάδι της δεύτερης πατρίδας του», αλλά και την αέναη σύγκρουση που μαίνεται στη διχασμένη ψυχή του. Θα βρεθούν όμως αντιμέτωποι με τις κάννες των όπλων, το τέρας ενός εμφύλιου πολέμου, αλλά και με την αλήθεια που ανατρέπει την καθημερινότητά τους και τους αποκαλύπτει ένα άγνωστο παρελθόν που απειλεί να σαρώσει τα πάντα, αφού «η έρημος που λάτρεψαν δεν αστράφτει πια στο φεγγαρόφωτο, σκίζεται από ριπές μίσους και κροτάλισμα όπλου».

Ένα οδοιπορικό στα σταυροδρόμια της Μέσης Ανατολής, στην απεραντοσύνη της στέπας και στα δαιδαλώδη σοκάκια του πιο κρυφού εαυτού μας, εκεί που οι συμπτώσεις καιροφυλακτούν, η πραγματικότητα συναντάει το παραμύθι και το απρόβλεπτο δεν θέλει πολύ για να γκρεμίσει τον βράχο της ρουτίνας μας.

ISBN 978-960-16-4607-7
Βοηθ. κωδ. μηχ/σης 8607

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ
www.patakis.gr

9 789601 646077